

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLXXVII. ad annum DXC.

Parisiis, 1644

Epistola LIV. Gregorii Papae I. Ad Secvndinvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15221

luce migraret, condito testamento in octo vnciis totius substantiæ suæ nulum suam heredem instituerit, & ecclesiam suam in residuis quatuor. Hortamur ergo experientiam tuam, vt sollicita inquisitione discutias, & quidquid ecclesiæ ipsius esse patuerit, a qualibet persona detineri nullatenus patiaris, nisi hoc solum quod eum ante episcopatus ordinem proprium habuisse constiterit. Quidquid vero vel ante ecclesiæ ipsius esse cognoueris, vel in episcopatus ordine prædictum episcopum acquisisse, in eiusdem ecclesiæ conseruetur dominio, ne quisquam exinde aliquid vsurpare qualibet occasione præsumat. Clerum vero plebemque eiusdem ecclesiæ cum omni te volumus instantia commonere; quatenus præficiendum sibi sine dilatione aliqua eligant sacerdotem, qui clerum plebemque vel res ecclesiæ ipsius cauta regularique valeat obseruatione disponere. Pariter etiam clerum plebemque ipsius ecclesiæ, vel quæ ei vnitæ sunt Cumanæ instantius commoneto; quatenus & ipsi, omni mora dilationeque postposita, aptum sibi eligere debeant sacerdotem, ne diu, & tali præsertim tempore, pastoris proprii sint regimine destituta.

EPISTOLA LIV.
GREGORII PAPÆ I.
AD SECVNDINVM.

I. De insidiis antiqui hostis.	tuendo.
II. De Calchedonensi Synodo omnimode recipienda.	V. De ordinatione apostolica sedis.
III. De Iba & Cyrillo.	VI. De paruulorum animabus, quæ sine baptismo moriuntur.
IV. De sacerdotali officio post lapsam, si pœnitentia secuta fuerit, in pristinum gradum restituito.	VII. De muneribus ab eo transmissis.
	VIII. Et de imaginibus transmissis.
- Gregorius Secundino seruo Dei incluso.

DILECTIONIS tuæ scripta suscepi, quæ in meo sensu amoris melle condita sapuerunt. O quanta aspiratione vitæ plena sunt, quæ per gratiam Spiritus proferuntur. Non in eis cultus eloquentiæ, non verborum typhus apparebat, sed solam veritatis atque caritatis radicem tenentia, per omne quod locuta sunt, cælestis patriæ amorem efflabant. In eis vero tua a me dilectio petere studuit, vt

* al. flagrabant.

ad hanc libellum exhortatorium scribere deberem. Sed scire te necesse est, fili carissime, quia tantis podagræ doloribus, tantisque curarum tumultibus premor, ut quamuis nunquam me aliquid fuisse reminiscar, valde tamen me videam non esse qui fuerim.

I.

Quod autem tua se caritas & ultra ætatem quinquagenariam adhuc iuuenilibus desideriis asserit subiacere, in hoc quoque diuini oraculi implet præceptum, quod scriptum est: *Justus in principio accusator est sui*. Nec tamen dubito maiores te infidias hostis callidi perpeti, qui maiora contra eum bella præparasti. Tanto quippe ille deceptionis molimina ardentius exquirat, quanto te cælesti patriæ feruentius inhiare cognoscit. Et nos quidem qui vitam cum pluribus ducimus, etsi formidolosi ac timidi, tamen quia contra antiquum hostem bella proposuimus, quasi in acie stamus. Vos autem qui solitariam vitam ducitis, quid aliud quam monachos dixerim, qui feruore virtutis etiam ante aciem exire festinatis? Cur ergo eum non singulariter hostis impetat, a quo se impeti singulariter spectat? Et nos quidem qui inter homines viuimus, sæpe per homines a callido hoste tentamur. Vos autem qui viam vitæ præsentis extra hominum frequentiam ducitis, tanto maiora certamina pati necesse est, quanto ad vos ipse tentationum magister accedit. Neque enim vacare orationibus ac laudibus Dei sine aliqua interruptione temporis potestis: quia etsi intentio continue prompta est, ipsa tamen humanitatis infirmitas ad semetipsam relabatur, ut aliquando fessa iaceat, atque ab studii sui exercitatione torpescat. Antiquus vero hostis mox ut otiosam mentem inuenerit, ad eam sub quibusdam occasionibus locutus accedit, & quædam ei de gestis præteritis ad memoriam reducit, audita quondam verba indecenter cogitationi resonat; & si qua dudum turpiter acta sunt, eorum species oculis cordis apponit; ut quem de præsentibus non valet inquinare, de malis transactis violet. Et decepta mens sæpe inde in delectationem rapitur, unde diu iam se per pœnitentiam afflixit; ita ut vere cum Psalmista dicat: *Computruerunt & deterioratæ sunt cicatrices meæ a facie insipientiæ meæ*. Cicatrix quippe figura est vulneris, sed

Prov. 18.

Psalms 37.

fanati. Cicatrix ergo ad putredinem redit, quando peccati vulnus, quod iam per pœnitentiam sanatum est, in delectatione sui animum concutit. Sæpe quod nunquam fecimus, per hostis callidi insidias cordis oculis videmus. Cumque insensibiliter in hoc delectatio surripit, quamuis iam plangat quæ fecerat, tædet tamen infelicem animum quædam non fecisse quæ plangat. Hæ sunt cordis nostri tenebræ, quas in hac vita volentes nolentesque sustinemus. Quis contra hæc quærendus est, nisi adiutor in opportunitatibus in tribulatione?

II.

Valde autem libenter accepi quod tua me caritas de sua dubitatione requisivit, an orientales ecclesiæ fidem atque doctrinam sanctæ memoriæ Leonis sequantur; ne fortasse earum sensus inter semetipsas pro trium capitulorum defensione diuisus sit. Vnde certam dilectionem tuam esse desidero, quia prædictæ sanctissimæ orientales ecclesiæ vno sensu, vna doctrina fidem eiusdem sanctæ memoriæ Leonis tenent, sanctamque Calchedonensem Synodum ita nobiscum custodiunt atque venerantur, vt nullus esse episcopus reputetur, qui eiusdem Synodi defensor sectatorque non fuerit. Hinc est enim vt quotiens in quatuor præcipuis sedibus antistites ordinantur, synodales sibi epistolas vicissim mittant, in quibus se sanctam Calchedonensem Synodum cum aliis generalibus Synodis custodire fateantur: sicut & nos auersamur, atque anathemate plectendos ducimus, si quis de fide eiusdem Synodi aliquid imminuere, vel aliquid in ea addere præsumit. Nam Synodus quæ post eam generaliter facta est, idcirco a nobis recipitur, quia eiusdem Synodi in omnibus sequax, honorem illius auctoritatemque custodit. Vnde necesse est vt dulcissima mihi tua dilectio, in hoc quod præcipue in bonis moribus viuit, quod se per abstinentiam affligit, quod doctrinæ Dei vehementius insistit, hoc studiosius cogitet, ne errorem schismaticorum sequens, a sancta vniuersali ecclesia diuisa possit inueniri. Et quid tot labores proderunt, si in vnitatem fidei inuenta non fuerit quæ ante Dei omnipotentis oculos in bonis actibus animam præcipue custodit? Hinc enim dicitur: *Vna est* Can. 6.
solumba mea, perfecta mea. Hinc ad Moysen Dominus dicit:

Concil. Tom. 13.

Pppp ij

Exod. 33.

Est locus penes me, & stabis super petram. Quis est locus qui non sit in Deo, dum cuncta ab ipso, per quem creata sunt, continentur? Sed tamen est locus apud eum, videlicet sanctæ ecclesiæ vnitas; in qua super petram statur, dum confessionis eius soliditas humiliter tenetur. De quo loco subiungitur: *Tunc videbis posteriora mea.* In petra enim, id est, in sancta ecclesia stantes, Dei posteriora videbimus, quando iam ea quæ in fine promissa sunt cælestis patriæ gaudia contemplabimur. Peruersi autem homines, qui trium capitulorum occasione reperta ecclesiasticam disciplinam fugiunt, de suis carnalibus actibus reprehendi pertimescunt, subesse sedis apostolicæ præceptis nolunt, & nos quasi de fide reprehendunt, quam ipsi nesciunt. Et dum neque in fide recti sunt, neque in bonis operibus intenti, student vt certare pro fide videantur. Sicque fit vt quotidie deteriores fiant, dum in eis culpa grossescit, qui quasi de zelo feruoris videri etiam laudabiles appetunt. Sed iuxta hoc quod scriptum est: *Ex operibus eorum cognoscetis eos,* vitam eorum tua caritas attendat, & meritum intentionis aspiciat. Vt enim dilectioni tuæ de eadem re breuiter loquar, sancta Calchedonensis Synodus vsque ad definitionem fidei, & prolationem Canonum, de generalibus causis locuta est. Nam post prolationem Canonum specialia episcoporum certamina sopire curauit.

Matth. 7.

III.

Epistolam vero quam in ea reuerendissimus Ibas denegat suam, quod in extrema parte Synodi iaceat, agnoscis. Quæ videlicet epistola Nestorium inauditum & inquisitione non facta damnatum asserit, Cyrillum vero in Apollinaris dogma cecidisse suspicatur. Et si totus superior textus prædictæ Synodi legitur, quantum hæc epistola eidem Synodo aduersetur inuenitur; quia scilicet sancta Synodus & Nestorium, sicut est, hæreticum denuntiat, & beatum Cyrillum patrem catholicum veneratur. Epistola ergo quæ illum defendit qui a Synodo damnatus est, & eum accusat qui a Synodo veneratus est, proculdubio definitioni sanctæ Synodi probatur aduersa. Sed quia eius defensores solent dicere, quod hanc Ibas eo tempore scripsit, quo adhuc Cyrillus propter duodecim capitula, quæ necdum exposuerat, dubius

habebatur ; in ipsa hac epistola perpende , quia legitur quod inter orientales episcopos & beatum Cyrillum pax fuerit celebrata. Si ergo post concordiam pacis , post satisfactionem amotæ dubitationis , hæc eadem epistola scripta est , constat quia non est catholica , quæ patrem catholicum , atque in toto Synodi volumine laudatum , hæreticum appellat. Hæc paucis dixi , quia ex quibus præcipue causis hac in re dubitationem tua caritas habet , in epistolis non inueni.

IV.

Et quia tua sanctitas hoc a nobis requisit , vt sibi de sacerdotali officio post lapsum resurgendi auctoritates scriberemus , dum se dicit de hoc Canones diuersos legisse , & diuersas sententias inuenisse , alias resurgendi , alias nequaquam posse : ideo sanctas nos generales Synodos , a Nicæna incipientes , hanc cum reliquis quatuor veneramus : quia ipsam sequentes , cetera in cunctis canonicis sententiis vnanimiter concordant. Nam & nos præcedentes patres sequi debemus , qui auctore Deo a sacra doctrina illorum non discordamus. A capite itaque incipientes , vsque ad quartum altaris ministrum , hanc formam seruandam cognoscimus : vt sicut minorem maior præcedit in honore , ita & in crimine , & quem maior sequitur culpa , maiori plectatur vindicta , & sic postea pœnitentia credatur esse fructuosa. Quid enim prodest triticum seminare , & fructum illius non colligere ? aut domum construere , & non illic habitare ? Post dignam igitur satisfactionem credimus posse rediri ad honorem , dicente Propheta. *Numquid qui cadit non adiciet vt resurgat ?* Ex : *Qui auersus est non reuertetur ?* Et peccatori ait : *In quacumque die conuersus ingemueris , tunc saluus eris.* Vnde & Psalmista ait : *Cor mundum crea in me Deus , & Spiritum tuum rectum innoua in visceribus meis. Ne proicias me a facie tua , & Spiritum sanctum ne auferas a me.* Dum enim petiit , ne a Domino proiiceretur pro culpa sua , alienam rex Propheta simul rapuisse vxorem tremefactus expauit , & Propheta indicante flagitium suum , pœnitentiam agens addebat : *Redde mihi lætitiã salutaris tui , & Spiritu principali confirma me.* Si enim condignam Deo pœnitentiam non fecisset , nequaquam aliis prædicaret. Ait enim : *Docebo iniquos vias tuas , & impii ad te conuertentur.* Dum enim peccata pro-

spexit Propheta mundatus per pœnitentiam, non dubitauit prædicando curare aliena, & sacrificium de semetipso Deo offerre studuit, cum dicebat: *Sacrificium Deo spiritus contri-
bulatus.* Ad hoc ista sufficerent: sed omnis sententia quo plus sacræ scripturæ testimoniis confirmatur, facilius creditur. De hoc enim propheta dicit: *Nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur, & uiuat.* De hoc peccantibus dicitur: *Peccator in quacumque die conuersus ingemuerit, saluus erit: omnes iniquitates eius obliuioni tradentur.* Si enim Redemptor noster, qui peccatores non perdere, sed iustificare venit, in obliuione peccantium delicta dereliquit: quis hominum condemnanda referuat, cum Apostolus dicat: *Si Deus iustificat, quis est qui condemnet?* Ad fontem misericordiæ recurrentes, euangelii proferamus sententiam: *Gaudeo, inquit, super uno peccatore pœnitentiam agente, magis quam super nonagintanouem iustis, qui non indigent pœnitentia.* Et ouem perditam, nonagintanouem non errantibus relictis, humero pii pastoris ad ouile reportatam Dominus ipse testatur. Si ouis perdita errans post inuentionem ad ouile humero reportatur, cur iste post pœnitentiam ad ecclesiæ ministerium lapsus non reuocetur? Sicut in Apocalypsi dicitur de ministerio ecclesiæ: *Memento unde excideris, & age pœnitentiam, & prima opera fac.* Quid enim est grauius, aut carnale delictum admittere, sine quo pauci inueniuntur, aut Dei filium iureiurando negare? In quo verbo hunc ipsum beatum Petrum apostolorum principem, ad cuius sacrum corpus indigni sedemus, lapsum esse cognoscimus. Sed post negationem pœnitentia secuta est, & post pœnitentiam misericordia data est: quia postea ab apostolatu eum non expulit, qui ante quidem ipsum se negare prædixit. Tibi hæc, fili carissime, dicta sufficiant, ut illum quem conspicias delicta fletu delere, in conspectu diuinitatis non dubites misericordiam consequi: quia ille peccatorem reuersum non despicit, qui peccatores sanguine suo redimere venit.

V.

De ordinationibus vero apostolicæ sedis pontificum, utrum post beatissimum virum Hormisdam aliqua sint addita, uestra caritas requirit. Sed usque ad Vigilii papæ tempora expositas ordinationes præsulum esse cognoscas.

Aloem vero, thymiama, styracem & balsamum, sanctorum martyrum corporibus offerenda, latore presentium deferente transmisimus.

VI.

In extremo vero epistolæ quæstisti, quid eis respondendum sit, qui dilectionem tuam de paruulorum animabus requirunt, qui sine gratia baptismatis moriuntur, dicens: Si corpus originali tenetur culpa, vnde anima quæ a Deo datur rea erit, quæ adhuc in actuali delicto corpori non consensit? Sed hac de re dulcissima mihi tua caritas sciat, quia de origine animæ inter sanctos patres requisitio non parua versata est: sed vtrum ipsa ab Adam descenderit, an certe singulis detur, incertum remansit, eamque in hac vita insolubilem fassi sunt esse quæstionem. Grauis enim est quæstio, nec valet ab homine comprehendi: quia si de Adam substantia anima cum carne nascitur, cur non etiam cum carne moritur? si vero cum carne non nascitur, cur in ea carne quæ de Adam prolata est obligata peccatis tenetur? Sed cum hoc sit incertum, illud incertum non est: quia nisi sacri baptismatis gratia fuerit renatus homo, omnis anima originalis peccati vinculis est obstricta. Hinc enim scriptum est: *Non est mundus in conspectu eius, nec vnus diei infans super terram.* Hinc Dauid ait: *In iniquitatibus conceptus sum, & in delictis peperit me mater mea.* Hinc ipsa Veritas dicit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non introibit in regnum cælorum.* Hinc Paulus apostolus ait: *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur.* Cur ergo infans, qui nihil legit, in conspectu omnipotentis Dei non valet esse mundus? Cur Psalmista, ex legitimo coniugio prolatus, in iniquitate conceptus est? Cur nisi qui mundatus aqua baptismatis fuerit, mundus non est? Cur in Adam omnis homo moritur, si originalis peccati vinculis non tenetur? Sed quia genus humanum in parente primo velut in radice putruit, & ariditatem traxit in ramis, & inde omnis homo cum peccato nascitur, vnde primus homo permanere noluit sine peccato. De his autem subtilius & latius loqui debueram: sed dum me & curarum tumultus premunt, & harum portitor vt laxari debuisset importunus extitit; vnde multa debui, pauca locutus sum. Rogo autem omnipotentem Deum, vt sua

Psal. 50.

Ioan. 3.

1. Cor. 15.

te gratia protegat, & beati Petri apostolorum principis intercessione a malis omnibus illæsum seruet, quatenus feruor cælestis desiderii in tua mente quotidie ardentius excrescat, vt semper nouus, & semper seipso robustior ad cælestia præmia multiplicius percipienda pertingas.

VII.

Transmisi autem duos homiliarum codices, quas dixi in ecclesia dum adhuc loqui præualerem, vt quia ipse te videre, tibi que sedulo colloqui non possum, caritati tuæ, vel per ea quæ scribere valui, absens non sim. Exiguum quoque vestimentum transmittere studui, per quod tua caritas, quia Australi in animo calore feruet, foris a corpore Arcturi frigus repellat. Peto autem vt pro me orare enixius debeas, vt tuæ intercessionis ope & a malis præsentibus eripi, & æternis merear gaudiis præsentari.

VIII.

Imagines quas tibi dirigendas per Dulcidum diaconum rogasti, misimus. Vnde valde nobis tua postulatio placuit, quia illum toto corde, tota intentione * quæris, cuius imaginem præ oculis habere desideras, vt te visio corporalis quotidiana reddat exercitatum: vt dum picturam illius vides, ad illum animo inardescas, cuius imaginem videre desideras. Ab re non facimus, si per visibilia inuisibilia demonstramus. Sic homo qui alium ardentem videre desiderat, aut sponsam amans videre conatur, si contigerit eam ad balneum aut ad ecclesiam ire, statim per viam incedenti se præparat, vt de visione eius hilaris recedat. Scio quidem quod imaginem Saluatoris nostri non ideo petis, vt quasi Deum colas, sed vt recordatione filii Dei in eius amore recalescas, cuius te imaginem videre desideras. Et nos quidem non quasi ante diuinitatē ante illam prosternimur, sed illum adoramus quem per imaginem aut natum, aut passum, aut in throno sedentem recordamur. Et dum nobis ipsa pictura quasi scriptura in memoriam filium Dei reducit, animum nostrum aut de resurrectione lætificat, aut de passione demulcet. Ideoque direximus tibi furtarias duas, imaginem Dei Saluatoris, & sanctæ Dei genitricis Mariæ, beatorumque apostolorum Petri & Pauli continentes, per supradictum filium nostrum diaconum, & vnam crucem, clauem etiam pro benedictione a sanctissimo

Etissimo corpore Petri apostolorum principis, vt per ipsum a maligno defensus permaneat, cuius signo te esse munitum credis, & ex eo te protegat qui iuuenilia semper suggerit recordari: vt in bonis tuis actibus perseueres: vt in eius amore vsque ad finem permaneat, pro cuius amore solitarius desideras habitare: vt alios in eius amore accendas, propter quem te fecisti * haberi: vt vitæ huius mala, quæque inimicus suggerit retro acta, mentis prouentibus quasi facibus inardescas, pro cuius amore vitam etiam velis finire: ipse quoque te protegat vsque in finem, qui cunctum mundum dignatus est redimere Iesus Christus Dominus noster, qui viuit & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

EPISTOLA LV.

GREGORII PAPÆ I.

AD ADEODATAM.

Eam ad superna meditanda corroborat.

Gregorius Adeodatae illustri.

MAGNAM nobis lætitiæ gloriæ vestræ ingessit epistola, quæ æternæ vitæ desiderium vos habere signauit: sed quia huiusmodi studium fugitiua solet mundi gloria præpedire; hortamur vt mentis vestræ saluberrimam deliberationem res quælibet transitura non reuocet, nec ab incepto eam tramite deuiet: sed magis supernæ patriæ amor accendat, præmia mansura sollicitent, & ad venturi iudicis promissionem certam semper aspiret, atque ex temporalibus æterna mercetur: vt ex hoc & in vera gloria esse, & inter matronas possitis cælestes adscribi. Reducite ad animos prosperitates temporum, multitudines hominum, dignitatum pompas, matronarum gloriam, diuitiarum abundantiam. Attendite hæc omnia vbi vel quid facta sunt, & ex hoc pensate quod nulla sint, & quia qui ista diligit somnium vigilans videt. Hæc itaque recordatio magna vobis debet esse instructio, quoniam pro magno diligi non debet quidquid sine concluditur. Illa ergo appetenda, illa summopere diligenda sunt, quæ nec inuenta transeunt, nec adepta deficiunt. Sed quia ad horum desiderium anhelare sine diuinæ misericordiæ gratia nullus valet; ora-

Concil. Tom. 13.

Q999